

Pravda jako problém

Hlavním „tématem“ (nikoli „předmětem“) našich úvah bude „Pravda“¹, což ovšem znamená také „problém pravdy“. O Pravdě však nelze ‚předmětně‘ uvažovat (ani vypovídat)², protože Pravda je ryzí nepředmětností. Chceme-li se tedy ve svých úvahách Pravdou zabývat a výsledky svého uvažování také nějak formulovat, musíme předmětně myslet a mluvit o něčem jiném (neboť předmětných intencí se nikdy nemůžeme zbavit, a ty jsou a vždycky budou v takovém případě nevhodné). To je jedním z důvodů pro volbu druhého hlavního tématu našich úvah, totiž tématu „lidských práv“. To znamená, že naším hlavním cílem nebude všestranné zkoumání pojetí tzv. „lidských práv“, ale zkoumání jen těch problémů, které nám dovolí rozvinout některé vlastní myšlenky, k nimž bychom se jinak těžko dostávali, kdybychom vyšli historie dosavadního formulování koncepce (konceptí) lidských práv, což by nám nijak nepomohlo, ale spíše by nás odvádělo od hlavního problému, totiž od problému Pravdy. Právě to nám má umožnit lepší porozumění nejen pro skutečný filosofický význam nejen myšlenky lidských práv, a rovněž toho, k čemu se tato myšlenka vztahuje (ať už je myšlena a formulována jakkoliv), ale také lepší porozumění pro dosud náležitě nevyjasněný problém povahy „Pravdy“ – a tím i pro naléhavé úkoly našeho dnešního i zítřejšího myšlení, zejména pak pro nezbytné změny v našem přístupu ke skutečnostem vůbec.

(Písek, 040404-1.)

¹ V textu budeme pro větší přehlednost i graficky rozlišovat mezi jednotlivými pravdami (jakožto pravdivými myšlenkami, soudy, výroky, větami, pojetími, ale také pravdivými rozhodnutími nebo činy atp.) a tím, co jejich pravdivost umožňuje a zakládá, tedy Pravdou s velkým písmenem. Bližší později.² Srv. Patočka, Péče o duši I., s. 459: „Tento absolutní základ pravdy není však možno kladně a obsahově vyjádřit.“